

נצח ישראל - פרק כ"ד / מקורות נוספים

1. גיטין (פ"ח, א')

אמר רב חסדא אמר מר עוקבא ואמרי לה אמר רב חסדא [אמר רבי ירמיה], דרש מרימר: מאי דכתיב {דניאל ט-יד} "וישקוד ה' על הרעה ויביאה עלינו, כי צדיק ה' אלוקינו", משום דצדיק ה' אלוקינו - "וישקוד ה' על הרעה ויביאה עלינו"? אלא, צדקה עשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל שהגלה גלות צדקיהו, ועדיין גלות יכניה קיימת, דכתיב ביה בגלות יכניה {מלכים ב כד-טז} "החרש והמסגר אלף". חרש - שבשעה שפותחין, נעשו הכל כחרשין. מסגר - כיון שסוגרין, שוב אינן פותחין. וכמה? אלף. עולא אמר: שהקדים שתי שנים {דברים ד-כה} לונושנתם:

2. שיר השירים רבה (פרשה ב', ז')

רבי יוסי בר חנינא אמר: שְׁתֵּי שְׁבוּעוֹת יֵשׁ כָּאֵן, אַחַת לְיִשְׂרָאֵל וְאַחַת לְאַמּוֹת הָעוֹלָם, נִשְׁבַּע לְיִשְׂרָאֵל שְׁלֹא יִמְרְדוּ עַל הַמְּלָכוּת, וְנִשְׁבַּע לְמַלְכוּת שְׁלֹא יִקְשׁוּ עַל עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁאֵם מְקַשִּׁים עַל עַל יִשְׂרָאֵל - הֵן גּוֹרְמִין לְקַץ לְבֹא שְׁלֹא בְּעוֹנָתוֹ.

3. יומא (ט', ב')

ריש לקיש הוי סחי בירדנא, אתא רבה בר רב הנה, יהב ליה ידא. אמר ליה: אלהא סנינא לכו, דכתיב {שיר השירים ח-ט} "אם חומה היא - נבנה עליה סירת כסף, ואם דלת היא - נצור עליה לוח ארז", אם עשיתם עצמכם כחומה ועליתם כולכם בימי עזרא - נמשלתם ככסף, שאין רקב שולט בו. עכשיו, שעליתם כדלתות - נמשלתם כארז, שהרקב שולט בו.

4. עין אי"ה (שבת ב', עמ' 279)

רב, בבואו לבבל, חשב מחשבות על ישראל, להרגיע אותם גם בגלותם, כאשר ראה ברוח קדשו שהכרח שתימשך הגלות, ושהיא משמשת כור הברזל והכשרה לזיכוכה של האומה, כדי שתהיה מוכנת באחרית הימים לשוב לארצה, ולחוסן יקרתה וכבודה. על כן, רצה שתהיה בבל כארץ ישראל עד עת קץ, ולא ראה שום אפשרות להמשכו של קיום האומה בתורתה, כי אם כשישופר מצב הגולה ברוחניות ובגשמיות, והיתה עינו נטויה ונשואה לההשבחה הזו. שמואל, וחכמים רבים שעמו, שחשבו שראוי להחיש את הקץ, ולשלול את הגלות, חשבו שהגלות היא כמו רפואה המלאה צער ומכאובים, אע"פ שהיא מביאה אחרית טובה, אי אפשר לפרק ממנה את התכונה המצערת ומכאיבה...ורב הקפיד על זה, ואמר שהדורות לא ימשכו בקיום היהדות מתוך שלילה גמורה של הגלות, המוכרחת עדיין להימשך...והמשיך רב את מפעליו, לעשות את בבל כארץ ישראל, כדי לכונן על ידה את ההכשרה הדורית אל הגאולה והשיבה לארץ, בעת אשר תבוא עת הישועה.

5. רמב"ם (הלכות עבדים, פרק א', ו')

כָּל עֶבֶד עֲבָרִי - אֲסוּר לַעֲבֹד בּוֹ בְּפָרֶךְ. וְאִיזוֹ הִיא עֲבוּדַת פָּרֶךְ זוֹ עֲבוּדָה שְׂאִין לָהּ קִצְבָה וְעֲבוּדָה שְׂאִינוֹ צָרִיף לָהּ אֶלָּא תִּהְיֶה מִחֲשַׁבְתּוֹ לְהַעֲבִידוֹ בְּלֶבֶד שְׁלֵא יִבְטַל. מִכָּאֵן אָמְרוּ חֲכָמִים שְׁלֵא יֵאמֵר לוֹ עַדֵּר תַּחַת הַגָּפְנִים עַד שְׂאֵבֹא שְׁהָרִי לֹא נָתַן לוֹ קִצְבָה. אֶלָּא יֵאמֵר לוֹ עַדֵּר עַד שְׁעָה פְּלוֹנִית אוֹ עַד מְקוֹם פְּלוֹנִי. וְכֵן לֹא יֵאמֵר לוֹ חֲפֹד מְקוֹם זֶה וְהוּא אֵינוֹ צָרִיף לוֹ. וְאֶפְלוֹ לְהַחֵם לוֹ כּוֹס שֶׁל חֲמִין אוֹ לְהַצֵּן וְאֵינוֹ צָרִיף לוֹ אֲסוּר וְעוֹבֵר עָלָיו בְּלֵא תַעֲשֶׂה שְׁנֵאמֵר (ויקרא כה-מג) 'לא תרדה בו בפרך'. הָא אֵינוֹ עוֹשֶׂה לוֹ אֶלָּא דְבָר קָצוֹב שְׁהוּא צָרִיף לוֹ.